

مجلة علمي تحقيقي بين المللي علوم اسلامي
مجلة دراسات اسلامية، عالمية، علمية، محكمة
Uluslararası İslami Araştırmalar Dergisi
International Journal of Islamic Studies

ديوان

ISSN: 2706-6428 E-ISSN: 2707-7462

جلد: ۰۳ شماره: ۰۲ سال: ۱۴۰۱
Volume: 3 Issue: 2 Year: 2022

مدیریت منابع خانواده

الإدارة المالية للأسرة

Aile Mali Yönetimi

Management of Financial Resource within a Family

Doi: <http://dx.doi.org/10.48117/Diwan.2022.22>

پوهنيار عبدالولي هژير*

Makale Bilgisi / Article Information

Makalenin Türü/Article Type: Araştırma makalesi/Research Article

Geliş Tarihi / Received Date: 26.06.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 10.06.2022

معلومات مقاله / بيانات المقال

نوع مقاله / نوع المقالة: تحقيقي / البحثي

تاريخ دریافت مقاله / تاريخ استلام المقال:

تاريخ پذیرش مقاله / تاريخ قبول المقال:

Bu makale, Turnitin yazılımınca taranmıştır. İntihal

tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by Turnitin. No

plagiarism detected.

این مقاله توسط نرم افزار تورنتین (Turnitin) بررسی شده

(plagiarism) یا سرقت ادبی تثبیت نگردید.

قد خضع المقال لبرنامج فحص الانتحال (Turnitin) و لم

يثبت أنه من السرقات الأدبية.

نحوه ارجاع دهی از این مقاله در پاورقی

عبدالولي هژير، "مدیریت منابع خانواده"، مجله ديوان ۲/۳ (سرطان ۱۴۰۱)، ۵۵-۶۵.

Atıf

Abdul Wali Hazheer, "Aile Gelir Yönetimi", *Diwan Dergisi* 3/2 (Temmuz 2022), 55-65.

* ريس دانشكده اقتصاد دانشگاه پروان

ORCID ID: 0000-0001-8833-9698

چکیده:

واژه های کلیدی:

یک خانواده با انبوه از تصمیم گیری ها روبرو است، باید منابع محدود را به دلیل کمیابی میان خواسته های لامحدود تقسیم کند و با توجه به ارتباط درونی میان نقش شغل و خانواده، مدیریت منابع از اهمیت زیادی برخوردار است، روش استفاده از منابع در خانواده در حقیقت نشان دهنده حالت و وضع خانواده است؛ مدیریت منابع قابل بررسی در این تحقیق سه جنبه دارد که شامل (تهیه، مصرف و ذخیره منابع) میشود؛ این مقاله که به شکل ترکیبی (کمی و کیفی) تدقیق یافته، مبین میزان روش استفاده علمی منابع خانواده است تا باشد تصمیم مقنع به منظور دست یابی به اهداف زندگی اتخاذ و سطح رفا را بلند برد. در این تحقیق از ۱۰۰ تن باشنده گان ناحیه سوم ولایت بغلان ای نمونه برداری شده، نتایج حاصله نشان میدهد که طور اوسط ۸۳.۳۳ فیصد از طی پرسشنامه خانوار پلان اقتصادی دارند، ۸۱.۳۳ فیصد از آنها اعضای خانواده را در تهیه پلان سهم میسازند.

الملخص:

الكلمات المفتاحية:

تواجه الأسرة مجموعة من القرارات؛ فيجب عليها تقسيم الدخل المحدود إلى طلبات الأسرة واحتياجاتها غير المحدودة. ولإدارة المالية أهمية بالغة لما بين الأسرة ودخلها من علاقة عميقة، وكما تدل كيفية الانتفاع بدخل الأسرة وميزانيتها على حالة الأسرة. ولإدارة المالية التي تناولها هذا البحث ثلاثة جوانب؛ وهي الدخل، والإنفاق، والادخار. وحاول المقال الاهتمام اللازم بالجانب الكمي والكمي من الموضوع ليتضح معدل الاستخدام العلمي لدخل الأسرة، وذلك لاتخاذ قرارات سليمة لتحقيق مقاصد الحياة وتحسين مستوى الرفاهية. وتم تعيين العينة لهذا البحث مائة شخص من سكان الحي الثالث بولاية بغلان، وقام الباحث بجمع البيانات بالاستبانة، فكانت النتيجة أن (۸۳,۳۳%) من الأسر لديهم خطة اقتصادية، و(۸۱,۳۳%) من الأسر يسهمون أفراد الأسرة في إعداد الخطة الاقتصادية

Özet:

Aile bir dizi kararla karşı karşıyadır; sınırlı bir geliri, ailenin sınırsız talep ve ihtiyaçlarına bölmelidir. Aile ile geliri arasındaki derin ilişki ve ailenin gelir ve bütçesinin nasıl kullanıldığı ailenin durumunu göstermesi nedeniyle mali yönetim büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmada tartışılan finansal yönetimin üç yönü vardır; Bunlar gelir, harcama ve tasarruftur. Makale, aile gelirinin bilimsel kullanım oranını netleştirmek, yaşam amaçlarına ulaşmak ve refah düzeyini yükseltmek için sağlıklı kararlar almak için konunun nicel ve nitel yönüne gerekli dikkati vermeye çalışmıştır. Bu araştırmanın örneklemini, Bağlan Vilayeti üçüncü bölgesinde yüz kişiye anket yoluyla sorulmuş, veriler toplanmış ve şu sonuca varılmıştır: ailelerin (%83,33) ekonomik planına sahipler, planın hazırlanmasına ailelerin (%81,33) aile fertlerinin katkı sağlamalarına izin vermekteler.

Anahtar Kelimeler:

Aile Geliri, Aile Harcaması, Aile Tasarrufu, Ekonomik Plan.

Abstract:

Financial management within a family is so significant considering the correlation between earnings and demands. Most families are struggling with making decision on how to use the limited resources while there are unlimited demands. The economic situation in a family depends on utilization and usage of the resources. This research involves three aspects of the resource management that are supply, consumption, and storage of resources. This article, which has been thoroughly (quantitatively and qualitatively) researched, shows the extent of the scientific use of family resources in order to make convincing decisions to achieve life goals and raise the level of well-being. In this study, out of 100 residents of the third district of Baghlan province, sampled through a questionnaire, the results show that on average 83.33% of families have an economic plan, 81.33% of them involve family members in the preparation of the plan.

Keywords:

financial management of family, supply, consumption, and storage of resources.

مقدمه:

اقتصاد به مفهوم مدیریت صحیح خانه یا تدبیر منزل است؛ تولید، توزیع، مبادله و مصرف کالاها و خدمات مسائل مهم آنرا تشکیل میدهد.^۱ خانواده یکی از بنیادی ترین و مهمترین واحد اجتماعی است. هدفمندی و همکاری خانواده در ابعاد مختلف عاطفی، اخلاقی، فرهنگی، اقتصادی و غیره پایداری، آرامش و امنیت آنرا بیمه میکند. مباحث اقتصاد خانواده که در حقیقت همان مسائل اساسی یعنی تولید، مصرف و پس انداز در خانواده، و یا اینکه يك خانواده چگونه و چه چیزهای را تولید و تامین، چگونه توزیع، و در نهایت چگونه مصرف میکند و اولویت ها در آن چیست؟ تشکیل میدهد. نیازها و آرزوها در طول زندگی زیاد و متنوع است داشتن اطلاعات و مدیریت درست منابع سبب آن میگردد تا زندگی سالم را برای اعضای فامیل و محیط خانواده فراهم کرد، و از سرگردانی و مشکلات اجتماعی کاست، به اساس اطلاعات بدست آمده از جامعه آماری از میان صد تن از آنها ۷۹ تن گفته اند که برنامه های اقتصادی در امور خانواده حل کننده مشکلات اقتصادی است.

هدفداری و همکاری رفتارهای خانواده در بعد اقتصادی یعنی تهیه، مصرف و ذخیره موضوع اساسی مقاله را شکل میدهد، هدف از تحقیق این موضوع دریافت میزان رفتار و عملکرد اقتصادی افراد جامعه در مدیریت منابع خانواده و زندگی است، اهمیت نگارش موضوع این است تا درک و شناخت میزان استفاده افراد از مسائل مهم اقتصادی در زندگی افراد معلوم و در حصر استفاده و کاربرد آن تصامیم مقنع اتخاذ کرد. با نگاه به سابقه تاریخی، پلان اقتصادی خانواده از طرف علما، دانشمندان و فیلسوفان در طول تاریخ بشر مورد بررسی و کنکاش قرار گرفته است.^۲ چنانچه در قرآن کریم آمده است «وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ»^۳ اقتصاد يك واژه عربی بوده که از قصد گرفته شده است و به معنی اعتدال و میانه روی است، پس اقتصاد در لغت به معنی حد وسط در بین افراط و تفریط و به عباره دیگر در بین زیادت و کمی است و به رفتن راه وسط گفته میشود.^۴ و اما ریشه کلمه اقتصاد در زبان یونانی که توسط ارسطو تذکر گردیده عبارت از تدبیر منزل یا مدیریت صحیح خانه میباشد.^۵

اقتصاد خانواده به شدت زیر تأثیر سنت های مربوط به زندگی خانواده و به ویژه موردی است که بر تولید کالاها و خدمات اعمال میشود. ویا به عباره دیگر شامل مسائل متنوع، فراوانی در امر خانه داری است.^۶ خانواده ها برای رفع احتیاجات مهم و ضروری خویش تلاش میکنند، با تفکیک نیازها به (فردی، اجتماعی، اساسی، لوکس، مادی و غیر مادی) از کالاهای متنوع چون (مادی و غیر مادی، مصرفی و سرمایه ای، بادوام و بی دوام و مکمل و جانشین) غرض مرفوع ساختن استفاده میکنند. بشر به عنوان يك عنصر بیولوژیک برای ادامه حیات و تداوم زندگی نه تنها نیاز

^۱ فریدون تفضلی، تاریخ عقاید اقتصادی (تهران: انتشارات نی، ۱۳۷۵)، ۱۱.

^۲ سید محمد تینگار، مبادی علم اقتصاد (کابل: انتشارات تمدن شرق، ۱۳۹۶)، ۱۲.

^۳ المائده، ۶۶/۵.

^۴ عبدالناصر شفیق، نظام اقتصاد اسلامی (کابل: نشر قرطیبه، ۱۳۹۳)، ۱۶.

^۵ تینگار، مبادی علم اقتصاد، ۱۳.

^۶ محمد یوسف حریری، فرهنگ موضوعی و تشریحی اقتصاد، جلد اول (تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۸)، ۲۸.

به غذا خوردن لباس مسکن دارد بلکه محتاج به برآوردن نیازهای معنوی از قبیل عبادت کردن، آموزش، مسافرت و استراحت کردن میباشد. اگر انسان نتواند برخی احتیاجات حیاتی خانواده را برآورده کند احساس کمبود خواهد کرد و درصدد رفع این کمبود بر میاید و حتی در برخی از موارد برآوردن نیاز با زندگی و حیاتش رابطه پیدا میکند، بطور کلی میتوان گفت که نیاز احساس کمبودی است که برای انسان به وجود میاید و انسان در رفع آن تلاش میکند، معمولاً نیازها و احتیاجات انسان متعدد و نامحدود است، از طرفی دیگر کالاهای که در اختیار بشر وجود دارد و میتواند در جهت برآوردن خواسته های انسان مورد استفاده قرار گیرد محدود است، لذا انسان باید کالاهای کمیاب را بصورت در ارضاء احتیاجات خود مورد استفاده قرار دهد که بتواند حد اکثر نیازها را برآورده کند، انسان برای تحقق این امر مجبور به اقتصادی رفتار کردن خواهد شد لذا رفتار اقتصادی یعنی فعالیت برنامه ریزی شده و مدیریت منابع خانواده که در صدد است ارضاء احتیاجات را با توجه به کمیابی کالاها بهبود بخشد.^۷

تحلیل یافته ها

اقتصاد مطالعه نحوه مدیریت منابع کمیاب از سوی جامعه است، در بیشتر کشورهای تخصیص منابع و عوامل تولید توسط برنامه ریزی مرکزی انجام نمیشود بلکه این تخصیص توسط میلیونها خانوار و تصدی ها انجام میشود، بنابراین اقتصاد دانان به مطالعه نحوه تصمیم گیری خانوارها و تصدی ها میپردازند. مردم چگونه تصمیم میگیرند، چگونه و تا چه حد اقدام به انجام کاری میکنند، چه کالاها و خدماتی را خریداری میکنند، چه بخشی از درآمد خود را پس انداز میکنند و چه مقدار از پس انداز خود را سرمایه گذاری میکنند؟^۸ طبق گفته های هاوتری و کینز منابع درآمد خانوارها به دویخش مصرف و پس انداز تقسیم میگردد.^۹

پلان اقتصادی خانواده:

هر خانواده تحت يك پلان اقتصادی معین و مشخصی تصمیم اتخاذ می نماید که در دوره آینده کدام اشیا و خدمات را و به چه مقدار خریداری و چه مبلغ پول را غرض مصرف اختصاص دهند و چه مبلغ را صرفه جوئی کنند؟ اندیشه و سنجش خانواده ها که منجر به اتخاذ چنین تصمیم می گردد، بنام پلان اقتصادی خانواده یاد میشود. پلان اقتصادی خانواده شامل سه نکات عمده است (پلان تهیه عاید، پلان استعمال عاید و پلان پس انداز عاید)^{۱۰} با توجه به اطلاعات بدست آمده از جامعه آماری تحت مطالعه در جدول ذیل نشان میدهد که خانواده ها در حصه مدیریت منابع از روش های اقتصادی تا حدی کار میگردند و منابع را در جهت رفع نیازهای زندگی صرف میکنند.

^۷ محتشم دولتشاهی طهماسب، اقتصاد خرد و کلان (تهران: انتشارات خجسته، ۱۳۸۲)، ۲۰-۲۳.

^۸ گریگوری منکیو، مبانی علم اقتصاد، مترجم. حمید رضا ارباب (تهران: نشر نی، ۱۳۹۳)، ۱۱.

^۹ عبد القیوم عارف، سیاست های مالی (کابل: انتشارات تمدن شرق، ۱۳۹۶)، ۸۸.

^{۱۰} تاج محمد اکبر، مبادی اقتصاد ملی (کابل: انتشارات رسالت، ۱۳۹۱)، ۴۳.

پلان ها	بلی	نخیر	شریک ساختن پلان اقتصادی با اعضای فامیل
پلان تهیه عواید خانواده	۷۷	۲۳	۶۳
پلان استعمال عواید خانواده	۸۹	۱۱	۹۳
پلان پس انداز عواید خانواده	۸۴	۱۶	۸۸
اوسط	۸۳٫۳۳	۱۶٫۶۶	۸۱٫۳۳

منابع درآمد در خانواده:

درواقع، درچارچوب نهاد های صنعتی، تجارتي، خدماتی و واحد های بهره برداری زراعتی است که سرمایه داران، نیروی انسانی، کارکنان ساختمان، زمین داران و صاحبان املاک و مستغلات ترکیب میگردند، و براساس آن کالاها و خدمات، ارزش ها، درآمد ها و ثروت ها به به خانواده ها سرازیر میشود. نهاد های شخصی از جمله واحد کسب و کار و فعالیت تولید صنعتی، زراعتی و تجارتي هستند که درآنها ابزار و عوامل تولید محدود و متعلق به يك فرد و یا يك خانواده است.^{۱۱} با توجه به جدول ذیل مهمترین منابع درآمد مردم افغانستان از بخش های زراعت، صنعت و خدمات است که مبلغ آن به میلیون درج گردیده است.^{۱۲}

سال	سکتورها	مبلغ به میلیون
۱۳۹۹	زراعت	۴۱۰۷۱۱
۱۳۹۹	صنعت	۱۸۷۶۰۶
۱۳۹۹	خدمات	۸۵۲۴۶۰
مجموعه		۱۵۲۰۳۹۰

به همین شکل اطلاعات بدست آمده از اوراق پرسشنامه جامعه آماری طی جدول ذیل که نشان دهنده اشتغال افراد به کسب و کار جهت حصول منابع اند.

سکتورها	تعداد شاغل	خانمها	آقایان
زراعت	۱۳	۰	۱۳
خدمات	۱۷	۴	۱۳
صنعت	۲۳	۶	۱۷
دولت	۴۷	۷	۴۰

^{۱۱} محمود منتظر ظهور، اقتصاد خرد و کلان (تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۶)، ۱۰۷.

^{۱۲} ویکی پدیا، "اقتصاد افغانستان" (دسترسی ۱۳ حمل ۱۴۰۰).

مصارف خانواده:

مصرف به مفهوم عادی آن عبارت از استهلاك امتعه میباشد، بدین معنی که امتعه یا بکلی در اثر استهلاك محو و از بین می رود و یا توسط استهلاك ارزش آن تقلیل می یابد. مفهوم مصرف توسط مارشال و آدم اسمیت اقتصاد دانان کلاسیک ارایه شده است. درتیوری اقتصاد امروز، مصرف به مفهوم وسیع آن استعمال گردیده است، بدین معنی که نه تنها استهلاك و مصرف اموال بلکه علاوهً استفاده از خدمات نیز شامل مفهوم مصرف بوده و در جریان اقتصادی در ساحت خانواده داخل میشود.

طوریکه قبلاً ذکر گردید تنها استهلاك یا مصرف کلی امتعه بنام مصرف یاد میشود، بلکه علاوهً خریداری امتعه با وجودیکه هیچ مصرف هم نشده باشد بنام مصرف یاد می گردد، یا عباره دیگر هرامتعه را که خانواده ها خریداری می نمایند بدون در نظر داشت این مطلب که امتعه مذکور در اثر استعمال يك بارگی محو و از بین میرود یا در اثر استعمال متداوم، بحیث مصرف خانواده هامحسوب می گردد.^{۱۳} اوسط خانوار در افغانستان ۷ نفر است، سالانه ۴۰۰ هزار نفر وارد بازار کار میگردد، درآمد سرانه ۷۰۰ دالر تخمین گردیده است.^{۱۴} افراد تحت مطالعه از جامعه آماری در جواب به سوالی که چند درصد از درآمد خویش را در همراه طور اوسط مصرف میکنند؟ طی جدول ذیل به آن پرداخته شده و قسمیکه دیده میشود فیصدی مصرف افراد بیشتر است و مهمترین دلیل آن را قیمت بلند منابع نبود تسهیلات و بیکاری تشکیل میدهد.

شاخص ها	۵۰-۶۰٪	۶۰-۷۰٪	۷۰-۸۰٪	بالاتراز آن
مصرف	۸	۷	۱۸	

همچنان در قسمت اینکه در تهیه پلان مالی خانواده اولویت ها در نظر گرفته میشود؟ و یا اینکه جهت جلوگیری از مصارف غیر ضروری برنامه ای دارند؟ به شکل ذیل پاسخ ارائه شده که دال بر داشتن برنامه اقتصادی منظم در امور خانواده میکند.

سوال	بلی	نخیر
اولویت در تدوین پلان اقتصادی خانواده	۹۳	۷
برنامه جهت جلوگیری از مصارف غیر ضروری	۸۲	۱۸

پس انداز، صرفه جویی خانواده:

درآمد خرج نشده را اصطلاحاً پس انداز گویند در پایان هر دوره زمانی پس انداز برابر است با درآمد کسب شده در طول همان دوره منفی مخارج مصرفی. پس انداز لزوماً مثبت است، ولیکن میتواند در صورت پیشی گرفتن مخارج

^{۱۳} اکبر، مبادی اقتصاد ملی، ۴۳.

^{۱۴} بی بی سی، "میانگین خانوار در افغانستان به ۷ نفر افزایش یافته است" (دسترسی ۲۱ عقرب ۱۴۰۰).

بر عواید منفی شود. در اقتصاد پس انداز يك مفهوم کاملاً تاثیر پذیر و تابع است، و نمایانگر هر تصمیم در مورد ایجاد پس انداز در هر شرایط به وسیله افراد حقیقی و حقوقی است.^{۱۵}

معمولاً خانواده های که بطور نسبی از توان مادی بهره مند باشند سعی میکنند با دور اندیشی گونه های مختلف از پس انداز را برای خود و فرزندان شان تامین نمایند.^{۱۶}

با توجه به اطلاعات بدست آمده از افراد تحت مطالعه در جواب به سوالی که از کدام راه و روش میتوانید مصرف را کاهش و به پس انداز کمک کنید یا به زبان ساده، صرفه جوئی کرد؟ موارد ذیل را تحریر و ابراز داشته اند که در صورت استفاده درست، به موقع، معقول، مناسب، دوامدار و مکمل میتوان در پس انداز و مصرف خانواده کمک کرد (استفاده معقول از انواع انرژی، استفاده درست از آب، مصرف به موقع و مناسب غذا، پوشاک و خوراک، مصرف مناسب برای تهیه هدیه، استفاده صحیح و مناسب از وسایل خانه، و نیز جلوگیری از مهمانی های غیر ضرور، ضایع کردن وقت بیش از اندازه به برنامه های تلویزیونی و کامپیوتری، صحبت های بیش از حد ضرورت با تلفن، مجادلات و بگومگوهای بی فایده و ... هم از موارد اتلاف وقت است.

^{۱۵} مرتضی قره باغیان، فرهنگ اقتصاد و بازرگانی (تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا، ۱۳۷۶)، ۷۱۸.

^{۱۶} طاهر کتواری، اقتصاد خانواده (تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۶)، ۱۱۲.

نتیجه گیری:

قسمیکه مطالعه نمودید اقتصاد مفهوم میانه روی در امر تولید توزیع ، تبادل و مصرف را ارائه میدهد و خانواده مهمترین واحد اقتصادی است. نیازها و خواهشات انسانها متفاوت است فلذا هر خانواده تحت يك پلان اقتصادی معین و مشخص برای رفع نمودن نیازمندی های ضروری خویش، تصمیم اتخاذ می نماید که در دوره آینده کدام اشیا و خدمات را و به چه مقدار خریداری و چه مبلغ پول را عرض مصرف با توجه به درآمد که دارند اختصاص دهند.

مهمترین منابع درآمد را در يك خانواده کسب کار در نهاد های صنعتی، زراعتی، خدماتی و سرمایه گذاری به اشکال مختلف تشکیل میدهد. و به همین شکل مصارف خانواده را خوراک، پوشاک، مسکن، تحصیل، تفریح و غیره تشکیل میدهد. و نیز خانواده ها قسمت از درآمد خود را برای به گردش درآوردن اقتصاد خانواده در آینده نگهداری مینمایند. همچنان یکی از مهمترین شیوه های پس انداز صرفه جویی درخانه است، حرکت و تلاش برای صرفه جویی در مصرف خانه میباشد.

پیشنهادات: به منظور داشتن يك اقتصاد خوب و ایده آل در خانواده نظریات ذیل پیشکش میگردد.

۱. برای تامین نیازمندی های خانواده تلاش گردد که تمام اعضای خانواده سهم فعال داشته باشند تا بیشترین نیازمندیهای شان مرفوع گردد و همچنان از نیازهای کاذب و غیر ضروری خود داری شود.
۲. در ساختن پلان اقتصادی خانواده نظریات تمام اعضای خانواده شنیده شده و با هماهنگی آنها يك پلان منظم ترتیب و تنظیم گردد.
۳. رئیس فامیل در بلند بردن روحیه همکاری با اعضای خانواده تلاش نماید تا مولدیت را افزایش داده و کارها به نحو احسن انجام گیرد.
۴. تلاش صورت گیرد که در رفتارهای اقتصادی اعضای خانواده اولویت ها برای رفع نیازمندیها واقعی در نظر گرفته شود.
۵. برای صرفه جویی در مصرف کالاها و خدمات تمام اعضای خانواده آموزش های لازم را فراگیرند تا از هدر رفتن منابع مخصوصاً منابع که در چرخه تولید باز گردانیده میشود جلوگیری صورت گیرد.
۶. از مصارف بیجا و بی مورد باید خود داری شود.
۷. تلاش صورت گیرد که برای داشتن يك اقتصاد خوب در آینده مقدار از درآمد را پس انداز و سرمایه گذاری نمایند.
۸. از عادات و رسوم اسراف گونه در امور زندگی که خلاف شریعت اسلام و عقلانیت است خود داری صورت گیرد.

منابع

- اکبر، تاج محمد. *مبانی اقتصاد ملی*. کابل: انتشارات رسالت، ۱۳۹۱.
- بی بی سی. "میانگین خانوار در افغانستان به ۷ نفر افزایش یافته است". دسترسی ۲۱ عقرب ۱۴۰۰. <https://www.bbc.com>
- تفضلی، فریدون. *تاریخ عقاید اقتصادی*. تهران: انتشارات نی، ۱۳۷۵.
- تینگار، سید محمد. *مبانی علم اقتصاد*. کابل: انتشارات تمدن شرق، ۱۳۹۶.
- حریری، محمدیوسف. *فرهنگ موضوعی تشریحی علوم اقتصادی*. جلد اول. تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۸.
- شفیق، عبدالناصر. *نظام اقتصاد اسلامی*. کابل: نشر قرطیبه، ۱۳۹۳.
- طهاسب، محترم دولت شاهی. *اقتصاد خرد و کلان*. تهران: انتشارات خجسته، ۱۳۸۲.
- عارف، عبدالقیوم. *سیاست های مالی*. کابل: انتشارات تمدن شرق، ۱۳۹۶.
- قره باغیان، مرتضی. *فرهنگ اقتصاد و بازرگانی*. تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا، ۱۳۷۶.
- کشوادی، طاهره. *اقتصاد در خانواده*. تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۶.
- منکیو، گریگوری. *مبانی علم اقتصاد*. مترجم. حمید رضا ارباب. تهران: نشر نی، ۱۳۹۳.
- منتظر ظهور، محمود. *اقتصاد خرد و کلان*. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.
- ویکی پدیا. "اقتصاد افغانستان". دسترسی ۱۳ حمل ۱۴۰۰. <https://fa.wikipedia.org>

پرسشنامه تحقیقی

این پرسشنامه جهت جمع آوری اطلاعات در مورد یک تحقیق علمی به ارتباط (مدیریت منابع خانواده) تهیه گردیده است. ازینرو، از جناب شما صمیمانه خواهشمندیم که به سوالات مطرح شده پاسخ مناسب ارائه نموده و در راستایی انجام این تحقیق ما را یاری رسانید.

کلید جوابات		مشخصات پاسخ دهنده		شماره	
نخیر	بلی	سوالات			
		مرد ()	زن ()	۱ جنس	
		صنعت ()	زراعت ()	۲ وظیفه در سکتورهای اقتصادی	
				۳ آیا پلان تهیه عواید در خانواده دارید؟	
				۴ آیا در تهیه پلان عواید خانواده نظر اعضای فامیل گرفته میشود؟	
				۵ آیا پلان مصرف عواید در خانواده دارید؟	
				۶ آیا در تهیه پلان مصارف اولویت ها در نظر گرفته میشود؟	
				۷ آیا جهت جلوگیری از مصارف غیر ضروری برنامه ای دارید؟	
				۸ آیا پلان پس انداز دارید؟	
				۹ آیا نبود یک برنامه مالی در زندگی سبب بروز مشکلات اقتصادی میگردد؟	
				۱۰ آیا داشتن یک برنامه اقتصادی در رفع مشکلات اقتصادی کمک میکند؟	
بالاتر	۸۰	۷۰	۶۰	۵۰	۱۱ ماهانه چند درصد از عواید خویش را پس انداز میکنید؟
					۱۲ در اخیر لطف نموده نظریات خود را در مورد صرف جوئی بیان کنید!

